

A black and white photograph of a woman with long, light-colored hair, looking upwards and to the left. She is wearing a dark, long-sleeved dress with a sheer, flowing overlay. Her hands are raised, with fingers slightly curled. The background is a rough, textured stone wall. The lighting is dramatic, highlighting her face and the texture of the wall.

Doktorikontsert

GIVE ME A FEW WORDS
FOR A WOMAN

Tuuri Dede, *metzosopran*

Kadri-Ann Sumera, *klaver*

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia

Doktorikontsert

GIVE ME A FEW WORDS FOR A WOMAN

EESTI MUUSIKA-
JA TEATRIAKADEEMIA

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia suur saal
Neljapäev, 19.05.2022 kell 19.00

Tuuri Dede, *metsosopran*

Kadri-Ann Sumera, *klaver*

Minu esimene doktorikontsert „Give Me a Few Words for a Woman“ („Räägi mulle mõne sõnaga naisest“) on naiseks kasvamise teekond, mis algab esimese armumisega, kuid jõuab välja valusa (vaimse stabiilsuse) kaotuseni. Nii kulgeb see 19.–21. sajandi *lied*-muusika rännak läbi esimese suudluse, esimese südamevalu, enesekehtestamise, tüütute ilurituaalide, elunautluse, pidude, uute armumiste, abiellumise, lapse saamise ning lõppeb viimase surma ja leinaga.

Uurin oma doktoritöös laulja võimalusi tekstiedastuse paremaks kujundamiseks nüüdisvokaalmuusikas. Minu töö esimene osa keskendub *lied*-muusika analüüsimisele – märgin laulu aluseks olevas tekstis ära luulele omased elemendid (sõnade kõla, tekstuur, ettekujutus, rütm, kõneintonatsioon) ning analüüsin, mil määral on helilooja nendega muusikalise materjali kirjapanekul arvestanud. Hiljem viin samasuguse analüüsi läbi nüüdisvokaalmuusika puhul ning võrdlen tulemusi. Minu hüpotees on, et ebakindlus nüüdismuusika tekstiedastuse kujundamisel tuleneb sellest, et *lied*-muusika heliloojad arvestavad komponeerides viimasega rohkem kui uue muusika heliloojad. See loob olukorra, kus tekst ja muusika moodustavad harmoonilise terviku ning interpreet ei pea eriliselt tekstikujunduse peale mõtlema, sest luulenüansid on ühtlasi ka muusikalised nüansid.

Et oma hüpoteesile kinnitust leida, valisin võrdlemiseks 19.–20. sajandi *lied*’i ning 20.–21. sajandi (täpsemalt teise maailmasõja järgse) nüüdisvokaalmuusika. Doktoritöö esimesest osast ajendatuna esitan oma doktorikontserdil ühe erandiga (Luciano Berio „Sequenza III“) vaid *lied*’i.

INTRODUCTION

My first doctoral concert “Give Me a Few Words for a Woman” is a journey of womanhood that starts with falling in love for the first time and ends with a painful loss (of mental stability). We find ourselves in the world on 19.–21. century *lied*- music that runs its course through first kiss, first heartbreak, establishment, annoying beauty rituals, womanly pleasures, parties, new love, marriage, having children and ends in the latter’s death and mourning.

In my doctoral theses I am discovering possibilities to shape sung text in contemporary vocal music. The first part of my written work concentrates on analyzing *lied* music – I will mark down certain poetic elements (word sounds, texture, imagery, rhythm, linguistic intonation) in the poem that a song is based on and will try to find the same elements in the music. I will conduct the same inquiry in contemporary music and compare the results. My hypothesis is that uncertainty in performing new music comes from the fact that *lied* composers take text into consideration more than contemporary music composers. That creates a situation where in *lied* repertoire text and music form a whole and singer doesn’t have to think about shaping it, because the nuances in poetry are simultaneously the nuances in music.

To prove my hypotheses I will compare 19.–20. century *lied* to 20.–21. century contemporary vocal music. Motivated by the first part of my theses I have chosen to perform *lied* in my first doctoral concert with one exception, which is Luciano Berio’s „Sequenza III“.

Tuuri Dede (s. 1988) on metsosopran, kes kuulub aastast 2018 ühe maailma edukama nüüdismuusika soprani Barbara Hannigani mentorlusprogrammi Equilibrium Young Artists. Dede on soleerinud selliste orkestrite ees nagu Müncheni Filharmoonikud, Taani Rahvusorkester, Kopenhaageni Filharmoonikud, Göteborgi Sümfooniaorkester, Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, Liepaja Sümfooniaorkester, Tallinna Kammerorkester, ALMA festivaliorkester, Corelli Barokkorkester, Vanemuise Sümfooniaorkester, Pärnu Linnaorkester, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia orkester, Sibeliuse Akadeemia Sümfooniaorkester, Deutsch- Skandinavische Jugend-Philharmonie jt. ning teinud koostööd selliste dirigentidega nagu Barbara Hannigan, Olari Elts, Risto Joost, Tõnu Kaljuste, Peter Spissky, Kaspars Putnins, Kaspar Mänd, Mikk Üleoja, Ingrid Roose, Toomas Kapten, Erki Pehk, Hirvo Surva, Anssi Mattila, Andreas Peer Kähler, Markus Lehtinen, Edward Anian Cooper, Jaan Ots, Orhun Orhon, Martin Sildos jt. Dede on kirglik suurvormide esitaja ning on soleerinud sellistes suurteostes nagu Mozarti Reekviem, Elgari „The Dream of Gerontius”; Händeli „Messias”, „Theodora”, „Judas Maccabeus” ja „La Resurrezione”; Bachi „Magnificat” ja h-moll missa; Sibeliuse „Kullervo”; Vivier’ „Wo bist du Licht”; Mendelssohni „Lobgesang”; Stravinski „Pulcinella”, Pergolesi „Stabat Mater”; Rossini „Petite messe solennelle”; Beethoveni 9. Sümfoonia; Respighi „Lauda per la natività del Signore” jt. Dede rollide hulka kuuluvad Dorabella (W. A. Mozarti „Cosi fan tutte”), Frida (K. Aho „Frida y Diego”), Ariel (J. Sibeliuse „Myrsky”), Ema, Kiil ja Teetass (M. Raveli „L’enfant et les sortilèges”). Aastal 2021 võitis Dede Vello Jürna nimelise konkursi kolmanda preemia; pääses 2018. aastal poolfinaali rahvusvahelisel Wilhelm Stenhammari konkursil Rootsisis; 2017. aastal võitis ta esimese koha rahvusvahelisel konkursil „Havets röst” Ahvenamaal ning teenis finalisti koha ja kolm eripreemiat Vello Jürna konkursil Eestis; 2016. aastal võitis ta esimese ja 2014. aastal kolmanda preemia Mart Saare nimelisel lauljate konkursil ning neljanda koha ja Sibeliuse perekonna eripreemia rahvusvahelisel Sibeliusekonkursil aastal 2015. Dede lõpetas aastal 2016 ooperilaulu magistratuuri Sibeliuse Akadeemias (õp Annika Ollinkari) ning on var- em omandanud bakalaureusekraadi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias (õp Teele Jõks), õppinud vahetusõpilasena Milanos Giuseppe Verdi konservatooriumis (õp Cristina Rubin) ning aasta Georg Otsa nimelises muusikakoolis (õp Marika Eensalu). Jaanuaris 2016 tegi Dede oma debüüdi Berliini Filharmoonias.

Tuuri Dede

Kadri-Ann Sumera

Kadri-Ann Sumera on mitmekülgne pianist, kes on ühtviisi tegev nii solisti, kammermuusiku kui ka lauljate kontsertmeistrina ning kelle repertuaar hõlmab teoseid barokist tänapäeva uusima muusikani; ta on esmaesitanud mitmeid talle loodud teoseid, samuti esitanud Eestis esimesena mitmeid 20. sajandi tähtteoseid. Ta on õppinud Tallinna muusikakeskkoolis (õp Merike Bürger, Ülle Sisa, Maigi Pakri), Eesti muusikaakadeemias (prof Peep Lassmann) ning Kölni muusikakõrgkoolis (prof Arbo Valdma), kust sai 2004. aastal magistridiplomi (Konzertexamen). Oli aastal 2004/05 Ensemble Modern stipendiaat Frankfurdis. Sumera on esinenud mitmetel festivalidel nii kodu- kui välismaal ning saavutanud tunnustust vabariiklikel ja rahvusvahelistel konkurssidel.

Ta on teinud lindistusi ERR-ile ning Antes Editionile, andnud välja Lepo Sumera klaverimuusika plaadi, mis pälvis aastal 2015 Eesti Muusikaauhinna heliloomingu plaatide kategoorias. Praegu on töös Mart Saare kogu soololaulupärandi salvestamine. Kadri-Ann on esinenud solistina ERSO (dir A. Volmer), Pärnu Linnaorkestri (R. Joost), Dresden Sinfonietta (M. Kersten) jt ees. On alates 2004 Eesti Interpretide Liidu liige, olnud ka EIL-i juhatuses. Aastaid on Kadri-Ann teinud saatejuhina kaastööd Klassikaraadiole ning olnud pedagoog ja kontsertmeister Tartus Elleri koolis. Hooajal 2015/16 töötas ta õppejõuna Darmstadt muusikaülikoolis ja muusikakoolis, alates sügisest 2016 Otsa koolis. On ka MTÜ Kammermuusikud üks eestvedajaid. Muu hulgas tegeleb ta aktiivselt süstasõiduga ning matkad on teda viinud Euroopastki kaugemale – Aafrikasse Malawisse, Gröönimaale ja Fidži saarestikku. 2020. aasta detsembris ilmus tal raamat "Seitsme aja raja taga".

KAVA

Robert Schumann (1810–1856)

„Sestsaadik, kui teda nägin“ („Seit ich ihn gesehen“) tsüklist „Naise elu ja armastus“ („Frauenliebe und -leben“) *op.* 42 (1840)

Teksti autor Adelbert von Chamisso

Jean Sibelius (1865–1957)

„Esimene suudlus“ („Den första kyssen“) *op.* 37 (1900)

Teksti autor Johan Ludvig Runeberg

Johannes Brahms (1833–1897)

„Igavesest armastusest“ („Von ewiger Liebe“) *op.* 43 (1857)

Teksti autor August Heinrich Hoffmann von Fallersleben

Jean Sibelius

„Näitsik tuli kohtingult armsamaga“ („Flickan kom infrån sin älsklings möte“) *op.* 37

Teksti autor Johan Ludvig Runeberg

Libby Larsen (1950)

„Suur õde ütleb, 1967“ („Big Sister Says, 1967“) tsüklist „Armastus pärast 1950ndat“ („Love After 1950“) (2000)

Teksti autor Kathryn Daniels

Francis Poulenc (1899–1963)

„Viil“ („Violon“) tsüklist „Kihlus naeruks“ („Fiançailles pour rire“) *FP 101* (1939)

Teksti autor Louise de Vilmorin

Francis Poulenc

„Hotell” („Hôtel”) tsüklist „Banaalsused” („Banalités”) *FP107* (1940)

Teksti autor Wilhelm Albert Włodzimierz Apolinary Kostrowicki

Libby Larsen

„Tühi laul” („The Empty Song”) tsüklist „Armastus pärast 1950ndat”

Teksti autor Liz Lochhead

Johannes Brahms „Maiöö”

(„Die Mainacht”) *op. 43*

Teksti autor Ludwig Heinrich Christoph Hölty

Maurice Ravel (1875–1937)

„Nahandove”

tsüklist „Madagaskari laulud” („Chansons Madécasses”) *M.78* (1925–1926)

Teksti autor Évariste Désiré de Forges

Robert Schumann

„Sa sõrmus minu sõrmes” („Du Ring an meinem Finger”)

tsüklist „Naise elu ja armastus” *op. 42*

Teksti autor Adelbert von Chamisso

Jean Sibelius

„Uinu!” („Sov in!”) *op. 17* (1891–1904)

Teksti autor Karl August Tavaststjerna

Johannes Brahms

„Mehike“ („Der Mann“)

tsüklist „15 laste rahvalaulu“ („15 Volkskinderlieder“) WoO 31 (1857)

Tekst saksa rahvaluule

Francis Poulenc

„Milline seiklus!“ („Quelle aventure!“)

tsüklist „Lühike kõrs“ („La Courte Paille“) FP 178 (1960)

Teksti autor Maurice Carême

Johannes Brahms

„Ööbik“ („Nachtigall“)

tsüklist „15 laste rahvalaulu“ WoO 31

Tekst saksa rahvaluule

Francis Poulenc

„Ba, Be, Bi, Bo, Bu“

tsüklist „Lühike kõrs“ FP 178

Teksti autor Maurice Carême

Benjamin Britten (1913–1976)

„Sephestia hällilaul“ („Sephestia's Lullaby“)

tsüklist „Hällilaulude võlu“ („A charm of Lullabies“) op. 41 (1947)

Teksti autor Robert Greene

Gustav Mahler (1860–1911)

„Maine elu“ („Das irdische Leben“)

tsüklist „Poisi võlusarv“ („Des Knaben Wunderhorn“) (1892)

Tekst Achim von Arnimi ja Clemens Brantano toimetatud saksa rahvaluule

Gustav Mahler

„Nüüd tõuseb päike nii eredalt“ („Nun will die Sonn' so hell aufgeh'n")
tsüklist „Lastesurmalaulud“ („Kindertotenlieder") (1904)

Teksti autor Friedrich Rückert

Luciano Berio (1925–2003)

„Sequenza III" (1965)

Teksti autor Markus Kutter

Gustav Mahler

„Olen maailmale kaduma läinud“ („Ich bin der Welt abhanden gekommen")

tsüklist „Rückerti laulud“ („Rückert-Lieder") op. 44 (1901)

Teksti autor Friedrich Rückert

Palume plaksutada vaid sektsioonide vahel.

Robert Schumann

„Seit ich ihn gesehen“

Tsüklist „Frauenliebe und Leben“ *op. 42*

Teksti autor Adelbert von Chamisso

Seit ich ihn gesehen,
glaub' ich blind zu sein;
Wo ich hin nur blicke,
seh' ich ihn allein;
Wie im wachen Traume
schwebt sein Bild mir vor,
taucht aus tiefstem Dunkel
heller nur empor.

Sonst ist licht- und farblos
alles um mich her,
nach der Schwestern Spiele
nicht begehrt ich mehr,
möchte lieber weinen
still im Kämmerlein;
Seit ich ihn gesehen,
glaub' ich blind zu sein.

Jean Sibelius (1865–1957)

„Den första kyssen“ *op. 37*

Teksti autor Johan Ludvig Runeberg

På silvermolnets kant satt aftonstjärnan,
från lundens skymning frågte henne tärnan:
Säg, aftonstjärna, vad i himlen tänkes,
när första kyssen åt en älskling skänkes?
Och himlens blyga dotter hördes svara:
På jorden blickar ljusets änglaskara,
och ser sin egen sällhet speglad åter;
blott döden vänder ögat bort -- och gråter.

Robert Schumann

„Sestsaadik, kui teda nägin“

Tsüklist „Naise elu ja armastus“

Tõlge Kadri – Ann Sumera

Sestsaadik, kui teda nägin,
olen nagu pime;
kuhu ma ka ei vaataks,
näen vaid teda;
nagu ärkvel unenäos
hõljub tema kuju mu ees,
mis kerkib sügavaimast pimedusest
aina heledamalt esile.

Valguse- ja värvivaene
on kõik muu mu ümber,
õdede mängude järele
ma enam ei igatse,
tahaksin pigem
tasakesi kambris nutta;
sestsaadik, kui teda nägin,
olen nagu pime.

Jean Sibelius

„Esimene suudlus“

Tõlge Tuuri Dede

Õhtutäht istus hõbedase udu serval,
varjulisest metsasalust kõnetas teda näitsik:
Ütle, õhtutäht, mida mõeldakse ülal taevas
kui armsamale esimese suudluse annan?
Ja taeva häbelikku tütart kuuldi vastamas:
Valgusinglid vaatavad maa poole
ja näevad enese öndsuse peegeldust;
ainult surm pöörab ära oma pilgu -- ja nutab.

Johannes Brahms

„Von ewiger Liebe“ op. 43

Teksti autor August Heinrich Hoffmann
von Fallersleben

Dunkel, wie dunkel in Wald und in Feld!
Abend schon ist es, nun schweiget die Welt.

Nirgend noch Licht und nirgend noch
Rauch,
ja, und die Lerche sie schweiget nun auch.

Kommt aus dem Dorfe der Bursche heraus,
gibt das Geleit der Geliebten nach Haus,

Führt sie am Weidengebüsche vorbei,
redet so viel und so mancherlei:

„Leidest du Schmach und betrübest du dich,
leidest du Schmach von andern um mich,

werde die Liebe getrennt so geschwind,
schnell, wie wir früher vereinigt sind.

Scheide mit Regen und scheide mit Wind,
schnell wie wir früher vereinigt sind.“

Spricht das Mägdelein, Mägdelein spricht:
„Unsere Liebe sie trennet sich nicht!

Fest ist der Stahl und das Eisen gar sehr,
unsere Liebe ist fester noch mehr.

Eisen und Stahl, man schmiedet sie um,
unsere Liebe, wer wandelt sie um?

Eisen und Stahl, sie können zergehen,
Unsere Liebe muss ewig bestehen!“

Johannes Brahms

„Igavesest armastusest“

Tõlge Kadri – Ann Sumera

Pime, nii pime on metsas ja põllul.
On juba õhtu ja maailm rahuneb vaikselt.

Kusagil ei põle tulukest, kuskilt ei tõuse
suitsu,
isegi lõoke on vaikinud.

Külalt tuleb noormees
ja saadab oma armsamat koju.

Nad kõnnivad mööda pajupõõsastest
ning ta räägib kõigest ja palju.

„Kui sa tunned valu minu pärast
ja häbened mind teiste ees,

siis kustugu meie armastus
niisama ruttu kui see kunagi algas

kadugu ta vihma ja tuules
sama kiiresti kui ta tärkas

Tütarlaps vastas, vastas tütarlaps:
„Meie armastus on lahutamatu!“

Raud ja teras on küll tugevad,
kuid meie armastus on veel tugevam.

Rauda ja terast saab ümber sepiatada,
kuid kes võiks muuta meie armastust?

Raud ja teras võivad sulada,
meie armastus aga on igavane!“

Jean Sibelius

„Flickan kom ifrån sin älsklings möte” op. 37

Teksti autor Johan Ludvig Runeberg

Flickan kom ifrån sin älsklings möte,
kom med röda händer. Modern sade:
”Varav rodna dina händer, flicka?”
Flickan sade: ”Jag har plockat rosor
och på törnen stungit mina händer.”

Åter kom hon från sin älsklings möte,
kom med röda läppar. Modern sade:
”Varav rodna dina läppar, flicka?”
Flickan sade: ”Jag har ätit hallon
och med saften målat mina läppar.”

Åter kom hon från sin älsklings möte,
kom med bleka kinder. Modern sade:
”Varav blekna dina kinder, flicka?”
Flickan sade: ”Red en grav, o moder!
Göm mig där och ställ ett kors däröver,
och på korset rista, som jag säger:

En gång kom hon hem med röda händer,
ty de rodnat mellan älskarns händer.
En gång kom hon hem med röda läppar,
ty de rodnat under älskarns läppar.
Senast kom hon hem med bleka kinder,
ty de bleknat genom älskarns otro.”

Jean Sibelius

„Näitsik tuli kohtingult armsamaga”

Tölge Tuuri Dede

Näitsik tuli kohtingult armsamaga,
tuli punaste kätega. Ema küsis:
„Kus küll panid punetama oma käed, tüdruk?”
Näitsik vastas: „Ma korjasin roose
ja torkasin okkaga sõrme.”

Taaskord tuli ta kohtingult armsamaga,
tuli punaste huultega. Ema küsis:
„Kus küll panid punetama oma huuled?”
Näitsik vastas: „Ma sõin vaarikaid
ja nende mahl värvis nad ära.”

Taaskord tuli ta kohtamiselt armsamaga,
tuli kahvatu palega. Ema küsis:
„Kuidas küll kahvatus su pale, tüdruk?”
Näitsik vastas: „Kaeval mulle haud, oo ema!
Peida mind sinna ja aseta rist peale,
ja ristile nikerda nagu ütlen:

Kord tuli ta koju punetavate kätega,
sest need värvusid armsama käte vahel.
Kord tuli ta koju punetavate huultega,
sest need värvusid armsama huulte vastas.
Viimaks tuli ta koju kahvatu palega,
sest see kahvatus armsama
truudusetusest.”

Libby Larsen

„Big Sister Says, 1967“

Tsüklist „Love After 1950“

Teksti autor Kathryn Daniels

“Beauty hurts,” big sister says.
Yanking a hank of my lanky hair
around black wire-mesh rollers
whose inside bristles prick my scalp
like so many pins.
She says I’d better sleep with them in.
She plucks, tweezes,
glides razor blades over tender armpit
skin,
slathers downy legs with stinking
depilatory cream,
presses straight lashes bolt upright
with a medieval-looking padded clamp.
“Looking good hurts”, Beryl warns.
“It’s hard work.”

Francis Poulenc

„Violon“

Tsüklist „Fiançailles pour rire“ FP 101

Teksti autor Louise de Vilmorin

Couple amoureux aux accents méconnus
le violon et son joueur me plaisent.
Ah! j’aime ces gémissements tendus
sur la corde des malaises.
Aux accords sur les cordes des pendus
À l’heure où les Lois se taisent
Le cœur, en forme de friase,
S’offre à l’amour comme un fruit inconnu.

Libby Larsen

„Suur õde ütleb, 1967“

Tsüklist „Armastus pärast 1950ndat“

Tõlge Tuuri Dede

„Ilu nõuab ohvreid,“ ütleb suur õde.
Tirides salku mu takustest juustest
mustade traadist lokirullide ümber,
mille ogad torgivad mu kolpa
nagu hunnik nõelu.
Ta ütleb et magagu ma parem rullid peas.
Ta kitkub, tõmbab pintsettidega,
libistab žiletitera üle õrna kaenlaaluse,
määrib sääred kokku haisva
epilatsioonikreemiga,
pressib niigi sirged ripsmed keskaegse
välimusega
pehmendatud klambri abil tikksirgeks.
„Hea välimus nõuab ohvreid,“ hoiatab Beryl.
„See on raske töö.“

Francis Poulenc

„Viul“

Tsüklist „Kihlus naeruks“

Tõlge Tuuri Dede

Armunud paar veidrate helide keskel,
viul ja ta mängija, mulle meeldivad.
Ah! Armastan neid pinevaid oigamisi
lahtistel keeltel.
Kinnistel keeltel mängitud akordidel,
tunnil mil seadused vaikivad
kingib süda, maasikakujuline,
end armastusele nagu tundmatu puuvili.

Francis Poulenc

„Hôtel“

Tsüklist „Banalités“ *FP107*

Teksti autor Wilhelm Albert Wlodzimierz
Apolinary Kostrowicki

Ma chambre a la forme d'une cage
le soleil passe son bras par la fenêtre
mais moi qui veux fumer pour faire des
mirages
j'allume au feu du jour ma cigarette
je ne veux pas travailler je veux fumer

Francis Poulenc

„Hotell“

Tsüklist „Banaalsused“

Tölge Tuuri Dede

Mu numbrituba on puurikujuline
päike ulatab oma käe läbi akna
aga mina, kes ma soovin suitsetada, et
luua miraaže,
süütan oma sigareti päevavalgusest
ma ei taha töötada, vaid suitsetada

Libby Larsen

„The Empty Song“

Tsüklist “Love arter 1950”

Teksti autor Liz Lochhead

Today saw the last of my Spanish shampoo.
Lasted and age now that sharing with you,
such a thing of the past is.
Giant Size. The brand was always a
compromise.
My new one's tailored exactly to my needs.
Non-spill. Protein-rich.
Feeds body promises to solve my problem
hair.
Ah, Sweetheart, these days it's hard to care,
but oh oh insomniac moonlight
how unhoneyed is my middle of the night.
I could see you far enough.
Beyond me how we'll get back together.
Campsites in Spain, moonlight, heavy
weather.
Today saw the end of my Spanish shampoo,
the end of my third month without you.

Libby Larsen

„Tühi laul“

Tsüklist „Armastus pärast 1950ndat“

Tölge Tuuri Dede

Tänane nägi mu Hispaania šampooni lõppu.
Kestis terve igaviku nüüd kus jagamine
sinuga
on jäänud minevikku.
Hiigelsuurus. Firma oli alati kompromiss.
Uus vastab täpselt mu vajadustele.
Lekkevaba. Proteiinirikas.
Toidab keha, lubab lahendada mu
juukseprobleemid.
Ah, kullake, neil päevil on raske hoolitseda,
aga oh unetu kuuvalgus
kui magedalt meetud on mu ööd.
Ma näen sind piisavalt kaugelt.
Mõistmatu, kuidas saaksime tagasi kokku.
Kämpingud Hispaanias, kuuvalgus, vihmane
ilm.
Tänane nägi mu Hispaania šampooni lõppu,
kolmanda sinuta kuu lõppu.

Johannes Brahms

„Die Mainacht“ op. 43

Teksti autor Ludwig Heinrich Christoph Hölty

Wann der silberne Mond
durch die Gesträuche blinkt,
Und sein schlummerndes Licht
über den Rasen streut,
und die Nachtigall flötet,
wandl' ich traurig von Busch zu Busch.

Überhüllet von Laub
girret ein Taubenpaar
sein Entzücken mir vor;
aber ich wende mich,
suche dunklere Schatten,
und die einsame Thräne rinnt.

Wann, o lächelndes Bild,
welches wie Morgenrot
durch die Seele mir strahlt,
find' ich auf Erden dich?
Und die einsame Thräne
bebt mir heisser die Wang' herab.

Johannes Brahms

„Maiöö“

Tõlge Kadri – Ann Sumera

Kui hõbedane kuu
läbi hekkide vilgub,
tema unine valgus
üle rohu sirutub
ja ööbik laksutab,
uitan mina nukralt põõsaste vahel.

Lehtede varjus
kudrutab tuvipaar
imetlevalt minu ees.
Aga mina pöördun,
otsin hämaramat varju,
ja üksik pisar veereb mu laugel.

Oo naerataw kuju,
kes nagu hommikupuna
läbi mu hinge särab,
millal leian sind kord maa pealt?
Ja üksik pisar
väreleb kuumana mu pöselt.

Maurice Ravel

„Nahandove“

Tsüklist „Chansons madécasses“ M.78

Teksti autor Évariste de Parny

Nahandove, ô belle Nahandove!
L'oiseau nocturne a commencé ses cris,
la pleine lune brille sur ma tête,
et la rosée naissante humecte mes cheveux.
Voici l'heure; qui peut t'arrêter, Nahandove,
ô belle Nahandove!
Le lit de feuilles est préparé;
je l'ai parsemé de fleurs et d'herbes
odoriférantes;
il est digne de tes charmes, Nahandove,
ô belle Nahandove!

Elle vient. J'ai reconnu la respiration
précipitée
que donne une marche rapide;
j'entends le froissement de la pagne
qui l'enveloppe;
c'est elle, c'est Nahandove,
la belle Nahandove!
Reprends haleine, ma jeune amie;
repose-toi sur mes genoux.
Que ton regard est enchanteur!
Que le mouvement de ton sein est vif et
délicieux
sous la main qui le presse!
Tu souris, Nahandove, ô belle Nahandove!

Tes baisers pénètrent jusqu'à l'âme;
tes caresses brûlent tous mes sens;
arrête, ou je vais mourir.
Meurt-on de volupté, Nahandove
ô belle Nahandove!

Maurice Ravel

„Nahandove“

Tsüklist „Madagaskari laulud“

Tõlge Tuuri Dede

Nahandove, oo kaunis Nahandove!
Ööbik on alustanud oma laulu,
täiskuu kumab pea kohal
ja esimene kaste niisutab mu juukseid.
Nüüd on aeg: miks küll viibid,
Nahandove,
Oo ilus Nahandove!
Lehtedest ase on valmis;
olen noppinud lilli ja lõhnavaid vürtse;
nad on sinu sarmi väärilised, Nahandove,
oo kaunis Nahandove!

Ta tuleb. Ma kuulen kiiret hingamist,
mida tekitab nobe kõnnak;
ma kuulen ta kortsuva
seeliku sahinat,
see on tema, see on Nahandove,
ilus Nahandove!
Hinga sügavalt, mu noor sõber;
puhka mu süles.
Kui võluv on su pilk,
kui elav ja kaunis on su rinna
liikumine
mu käe all, mis seda pigistab!
Sa naerata, Nahandove, ilus
Nahandove!

Su suudlused tungivad mu hinge;
su hellitused põletavad mu meeli;
jäta, või suren.
Kas on võimalik surra naudingusse,
Nahandove, oo kaunis Nahandove!

Le plaisir passe comme un éclair.
Ta douce haleine s'affaiblit,
tes yeux humides se referment,
ta tête se penche mollement,
et tes transports s'éteignent dans la
langueur.
Jamais tu ne fus si belle, Nahandove,
ô belle Nahandove!

Tu pars, et je vais languir
dans les regrets et les désirs.
Je languirai jusqu'au soir.
Tu reviendras ce soir, Nahandove,
ô belle Nahandove!

Robert Schumann

„Du Ring an meinem Finger“
Tsüklist „Frauenliebe und Leben“ *op. 42*
Teksti autor Adelbert von Chamisso

Du Ring an meinem Finger,
mein goldenes Ringelein,
ich drücke dich fromm an die Lippen,
dich fromm an das Herze mein.

Ich hatt' ihn ausgeträumet,
der Kindheit friedlich schönen Traum,
ich fand allein mich, verloren
im öden, unendlichen Raum.

Du Ring an meinem Finger,
da hast du mich erst belehrt,
hast meinem Blick erschlossen
des Lebens unendlichen, tiefen Werth.

Nauding möödub nagu välk.
Su pehme hingamine muutub rahulikuks,
su niisked silmad sulguvad taas,
su pea langeb lõdvalt,
ja su liigutused raagevad väsinult.
Mitte kunagi pole sa olnud nii kaunis,
Nahandove,
oo ilus Nahandove!

Sa lahkud, ja ma jään unelema
kurbusesse ning ihadesse.
Unelen kuni päikeseloojanguni.
Sa tuled tagasi täna õhtul, Nahandove,
oo kaunis Nahandove!

Robert Schumann

„Sa sõrmus minu sõrmes“
Tsüklist „Naise elu ja armastus“
Tõlge Kadri – Ann Sumera

Sa sõrmus minu sõrmes,
mu kuldne sõrmuseke,
surun sind hardalt oma huulte,
tänumeeles oma südamele.

Olin lakanud unistamast
oma lapsepõlve sõbralikke, ilusaid unelmaid;
leidsin ennast üksi, eksinult
kõledasse, lõputusse tühjusse.

Sa sõrmus minu sõrmes,
alles sinult sain õppetunni,
sa avasid mu pilgule
elu lõputu, sügava väärtuse.

Ich will ihm dienen, ihm leben,
ihm angehören ganz,
hin selber mich geben und finden
verklärt mich in seinem Glanz.

Du Ring an meinem Finger,
mein goldenes Ringlein,
ich drücke dich fromm an die Lippen,
dich fromm an das Herze mein.

Jean Sibelius

„Sov in!“ *op. 17*

Teksti autor Karl August Tavaststjerna

Min bleka sjukling skall luta
i tankar mot kudden sin kind,
och ögonen skall hon sluta
och låta sinnena njuta
af kärlekens sommarvind.
Min bleka sjukling, sov in!

Sov in i de ljufva och ömma,
bekymrade tankar som strömma
kring sjuklingen min!
Hvar plåga skall så du glömma
för vårliga dofter,
som tömma sin hälsa i lugnadts sinn',
sov roligt på kudden din.
så skall du ånyo drömma
om alt hvad en kärlek kan gömma,
min bleka sjukling, sov in!

Tahan teda teenida, talle elada,
talle kuuluda täienisti,
iseennast ära anda ja leida
end kirgastunult tema hiilguses.

Sa sõrmus minu sõrmes,
mu kuldne sõrmuseke,
surun sind hardalt oma huultele,
tänumeeles oma südamele.

Jean Sibelius

„Uinu!“

Tõlge Tuuri Dede

Mu kahvatu kullake asetagu
vaikselt padjale oma pösk
ja sulgegu silmad
ning lasku meeltel nautida
armastuse suvetuult.
Uinu, mu kahvatu kullake!

Maga magusalt ja pehmelt,
muremõtted lennaku minema
su juurest!
Unustad kogu oma vaeva
lamades kevadlõhnades,
mis sind terveks teevad,
puhka oma padjal.
Siis näed jälle und
kõigest, mida armastus endas peidab,
mu kahvatu kullake, uinu!

Johannes Brahms

„Der Mann“

Tsüklist „15 Volkskinderlieder“ WoO 31

Tekst saksa rahvaluule

Wille wille will, der Mann ist kommen,
wille wille will, was bracht er dann?
Wille wille will, viel Zuckerwaffeln,
wille wille will, dies Kindelein soll han!

Wille wille will, der Mann ist kommen,
wille wille will, was bringt er mehr?
Wille wille will, gar hübsche Sachen,
wille wille will, die Taschen sind ihm schwer!

Wille wille will, was solls noch geben?
wille wille will, ein Rütelein!
Wille wille will, er hörte schreien,
wille wille will, ein schlimmes Bübelein!

Wille wille will, mein Kind ist artig,
wille wille will, mein Kind ist still!
Wille wille will, das Rütelein geben,
wille wille will, dem der es eben will!

Johannes Brahms

„Mehike“

Tsüklist „15 laste rahvalaulu“

Tölge Kadri – Ann Sumera

Wille wille will, mehike on tulnud,
Wille wille will, mis ta kaasa toob?
Wille wille will, palju suhkruvahleid,
Wille wille will, lapsuke saab need omale!

Wille wille will, mehike on tulnud,
Wille wille will, mida ta veel toob?
Wille wille will, igasugu kenasid asju,
Wille wille will, ta taskud on rasked!

Wille wille will, mida seal veel leidub?
Wille wille will, üks vitsakimp!
Wille wille will, ta kuulis karjumist,
Wille wille will, üks paha poisu!

Wille wille will, minu laps on tubli,
Wille wille will, minu laps on tasa!
Wille wille will, vitsakimp antagu,
Wille wille will, kellele seda tarvis on!

Francis Poulenc

„Quelle aventure!”

Tsüklist „La Courte Paille” *FP 178*

Teksti autor Maurice Carême

Une puce dans sa voiture,
tirait un petit éléphant
en regardant les devantures
où scintillaient les diamants.
Mon Dieu! mon Dieu!
Quelle aventure!
Qui va me croire, s'il m'entend?

L'éléphaneau, d'un air absent,
suçait un pot de confiture.
Mais la puce n'en avait cure,
elle tirait en souriant.
Mon Dieu! mon Dieu!
Que cela dure
et je vais me croire dément!

Soudain, le long d'une clôture,
la puce fondit dans le vent
et je vis le jeune éléphant
se sauver en fendant les murs.
Mon Dieu! mon Dieu!
La chose est sure,
mais comment le dire à maman?

Francis Poulenc

„Milline seiklus!”

Tsüklist „Lühike kõrs”

Tölge Tuuri Dede

Üks kirp oma kärus
vedas pisikest elevanti
imetledes vaateaknaid,
kus särasid teemandid.
Oo Jumal, oo Jumal!
Milline seiklus!
Kes mind küll usub kui neile räägin?

Elevandikene nii muuseas
limpsis moosipurki.
Aga kirpu see ei huvitanud,
ta rühkis kindlalt edasi.
Oo Jumal! Oo Jumal!
Kui raske
ja ma usun, et olen vist hull!

Äkki, aia ääres,
läks kirp tuulega ümber.
Ja ma nägin väikest elevanti
end seinu lõhkudes päästmas.
Oo Jumal! Oo Jumal!
Asi on kindel,
aga kuidas sellest emale rääkida?

Johannes Brahms

„Die Nachtigall“

Tsüklist „15 Volkskinderlieder“

Tekst saksa rahvaluule

Sitzt a schöns Vögerl aufm Dannabaum,
tut nix als singa und schrain;
was muss denn das für a Vögerl sain?
Das muss a Nachtigall sain!

Noan, mai Schatz, das is koan Nachtigall,
noan, mai Schatz, das darfst nit glaub'n;
koan Nachtigall schlägt auf oanam
Dannabaum,
schlägt in a Haselnußstaud'n.

Francis Poulenc

„Ba, Be, Bi, Bo, Bu“

Tsüklist „La courte paille“ *FP 178*

Teksti autor Maurice Carême

Ba, be, bi, bo, bu, bé!
Le chat a mis ses bottes,
il va de porte en porte
jouer, danser,
danser, chanter –
pou, chou, genou, hibou.
„Tu dois apprendre à lire,
a compter, à écrire,”
lui crie-t-on de partout.
Mais rikketikketau,
le chat de s'esclaffer
en rentrant au château:
il est le Chat Botté!

Johannes Brahms

„Ööbik“

Tsüklist „15 laste rahvalaulu“

Tõlge Kadri – Ann Sumera

Istub üits kena tsirguke kuuseladvas,
ei tee ta miskit muud kui laulab täiest
kõrist;
mis tsirguke see küll olla võiks?
See on vist küll ööbik!

Eip, mo kullake, see ole ööbik,
ära sa, mo kallike, seda küll usu;
ükski ööbik ei laksuta kuuseladvas,
too laksutab hoopis sarapuuvõsas!

Francis Poulenc

„Ba, Be, Bi, Bo, Bu“

Tsüklist „Lühike kõrs“

Tõlge Tuuri Dede

Ba, be, bi, bo, bu, bé!
Kass pani jalga saapad
ja käis ükselt uksele
mängides, tantsides,
tantsides, lauldes –
pou, chou, genou, hibou.
„Sa pead õppima lugema,
arvutama, kirjutama,”
kõik talle kinnitasid
Aga rikke-tikke-too,
kiisu puhkes naerma
ning naasis lossi:
ta on saabastega kass!

Benjamin Britten

„Sephestia's Lullaby“

Tsüklist „A charm of Lullabies“ *op. 41*

Teksti autor Robert Greene

Weep not, my wanton,
smile upon my knee;
when thou art old
there's grief enough for thee.

Mother's wag, pretty boy,
father's sorrow, father's joy;
when thy father first did see
such a boy by him and me,
he was glad, I was woe;
fortune changed made him so,
when he left his pretty boy,
last his sorrow, first his joy.

Weep not, my wanton,
smile upon my knee;
when thou art old
there's grief enough for thee.

The wanton smiled, father wept,
mother cried, baby leapt;
more he crow'd, more we cried,
nature could not sorrow hide:
He must go, he must kiss
child and mother, baby bliss,
for he left his pretty boy,
father's sorrow, father's joy.

Weep not, my wanton,
smile upon my knee,
when thou art old
there's grief enough for thee

Benjamin Britten

„Sephestia hällilaul“

Tsüklist „Hällilaulude võlu“

Tõlge Tuuri Dede

Ära nuta, mu rüblik,
naerata ema põlvel;
kui saad suureks,
on sul leinamist niigi.

Ema rabeleja, ilus poiss,
isa kurbus, isa rõõm;
kui isa esimest korda nägi
sind, minu ja tema loodut,
oli ta õnnelik, mina olin nutune;
Õnn pöördus ja muutis ta selliseks,
et ta jättis maha oma ilusa poisi,
olles väheke kurb, kuid rohkem rõõmus.

Ära nuta, mu rüblik,
naerata ema põlvel;
kui saad suureks,
on sul leinamist niigi.

Rüblik naeratas, isa nuttis,
ema nuttis, beebi vähkres;
mida rohkem ta röökis, seda rohkem me
nutsime,
loodus ei suutnud kurbust varjata:
Ta peab lahkuma, ta peab suudlema
last ja ema, oo lapsejoovastus,
jättis oma ilusa poisi,
isa kurbuse, isa rõõmu.

Ära nuta, mu rüblik,
naerata ema põlvel,
kui saad vanaks,
on sul leinamist niigi.

Gustav Mahler

„Das irdische Leben“

Tsüklist „Des Knaben Wunderhorn“

Tekst Achim von Arnimi ja Clemens

Brantano toimetatud saksa rahvaluule

“Mutter, ach Mutter! es hungert mich,
Gib mir Brot, sonst sterbe ich.”

“Warte nur, mein liebes Kind,
Morgen wollen wir ernten geschwind.”

Und als das Korn geerntet war,
Rief das Kind noch immerdar:
“Mutter, ach Mutter! es hungert mich,
Gib mir Brot, sonst sterbe ich.”
“Warte nur, mein liebes Kind,
Morgen wollen wir dreschen geschwind.”

Und als das Korn gedroschen war,
Rief das Kind noch immerdar:
“Mutter, ach Mutter! es hungert mich,
gib mir Brot, sonst sterbe ich.”
“Warte nur, mein liebes Kind,
Morgen wollen wir backen geschwind.”

Und als das Brot gebacken war,
Lag das Kind auf der Totenbahr.

Gustav Mahler

„Maine elu“

Tsüklist „Poisi võlusarv“

Tölge Kadri – Ann Sumera

„Ema, oh ema! Mul on nälg,
anna mulle leiba, muidu ma suren!”
“Oota vaid, oota, mu kallis laps!
homme me koristame kärmelt vilja!”

Ja kui vili oli koristatud,
palus laps endiselt:
„Ema, oh ema! Mul on nälg,
anna mulle leiba, muidu ma suren!”
“Oota vaid, oota, mu kallis laps,
homme teeme kärmelt rehetööd!”

Ja kui rehetöö oli tehtud,
palus laps ikka veel:
„Ema, oh ema! Mul on nälg,
anna mulle leiba, muidu ma suren!”
“Oota vaid, oota, mu kallis laps,
homme kärmelt küpsetame!”

Ja kui leib oli küpsetatud,
lamas laps surnuraamil.

Gustav Mahler

„Nun will die Sonn' so hell aufgehn“

Tsüklist „Kindertotenlieder“

Tõlge Kadri – Ann Sumera

Nun will die Sonn' so hell aufgehn,
als sei kein Unglück die Nacht geschehn!
das Unglück geschah nur mir allein!
Die Sonne, sie scheint allgemein!

Du mußt nicht die Nacht in dir verschränken,
mußt sie ins ew'ge Licht versenken!
Ein Lämplein verlosch in meinem Zelt!
Heil sei dem Freudenlicht der Welt!

Gustav Mahler

„Ich bin der Welt abhanden gekommen“

Tsüklist „Rückert-Lieder“ *op. 44*

Teksti autor Friedrich Rückert

Ich bin der Welt abhanden gekommen,
mit der ich sonst viele Zeit verdorben,
Sie hat so lange von mir nichts vernommen,
Sie mag wohl glauben, ich sei gestorben.

Es ist mir auch gar nichts daran gelegen,
ob sie mich für gestorben hält,
ich kann auch gar nichts sagen dagegen,
denn wirklich bin ich gestorben der Welt.

Ich bin gestorben dem Weltgewimmel,
und ruh' in einem stillen Gebiet.
Ich leb' allein in mir und meinem Himmel,
in meinem Lieben, in meinem Lied.

Gustav Mahler

„Nüüd tõuseb päike nii eredalt“

Tsüklist „Lastesurmalaulud“

Teksti autor Friedrich Rückert

Nüüd tõuseb päike nii eredalt,
justkui polekski öösi õnnetus tulnud!
Õnnetus juhtus vaid minule üksi!
Päike – tema paistab kõigile!

Ära lukusta ööd iseenesesse,
uputa ta igavesse valgusse!
Üks lambike kustus minu telgis!
Elagu maailma rõõmuvalgus!

Gustav Mahler

„Olen maailmale kaduma läinud“

Tsüklist „Rückerti laulud“

Tõlge Kadri – Ann Sumera

Olen maailmale kaduma läinud,
olen sellele varem palju aega raisanud;
nii kaua pole ta minust midagi kuulnud,
et võib küll arvata, et olen surnud.

Mul pole sellest ka midagi,
kui ta mind surnuks peab
ja ma ei saa sellele kuidagi vastu vaielda,
sest tõesti olengi maailma jaoks surnud.

Olen surnud elumõllule
ja puhkan ühes vaiksuses paigas.
Elan ainuüksi iseendas ja oma taevas,
oma armastuses, oma laulus.

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti
tuleviku heaks

*Kava koostanud Tuuri Dede
Kujundus Urmas Viik
Kaanefotod Sohvi Viik*

